

Luonnonsuojelulain uudistus

Pöytäkirja

Aika: tiistaina 28.09.2021, klo 9.01 – 11.10

Paikka: Teams

Paikalla:	Tarja Haaranen, pj. Esko Hyvärinen, varapj. Markku Vickholm Aleksi Lehikoinen Eero Melantie Minna Mättö Anne Raunio Jari Salila Vilppu Talvitie Matti Kattainen Anna-Rosa Asikainen Raija-Leena Ojanen Heidi Lettojärvi Tiina Vuoristo Arja Halinen Tia Laine-Ylijoki-Laakso Mirkka Saarela Hanne Lohilahti Pasi Kallio, siht. Roosa Atula, siht.	Ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto Ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto Metsähallitus Luonnontieteellinen keskusmuseo Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus Kuntaliitto Suomen ympäristökeskus Oikeusministeriö Maa- ja metsätalousministeriö Suomen luonnonsuojeluliitto Maa- ja metsätaloustuottajien keskusliitto WWF-Suomi Energiateollisuus Metsäteollisuus ry Metsähallitus Ympäristöministeriö, ympäristönsuojeluosasto Ympäristöministeriö, rakennetun ympäristön osasto Ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto Ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto Ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto
------------------	--	--

Läsnä:

Johanna Korpi
Leila Suvantola
Pia Kärki

Ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto
Ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto
Ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto

Asialista:

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen 9.01.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja sellaisenaan.

3. Luonnonsuojelulain uudistamisen jatkotyö, Pasi Kallio YM
 - a. Jatkovalmistelun suunnitelma ja aikataulu

Ohjausryhmä on kokoontunut 21.9. Projektiryhmä I ja III jatkavat työskentelyä syksyllä. Asettamiskirje hankkeen jatkosta on laadittu. Projektiryhmä I kokoontuu syksyn aikana kolme tai neljä kertaa – tämä tarkentuu vielä. Käytiin läpi Tiimerissä oleva tarkempi työsuunnitelma ja tulevien kokousten alustava sisältö.

Keskustelussa nousi esiin, että näkemykset hallituksen esitykseen sisältyvistä säännösehdotuksista ovat yhä osin eriäviä, ja aikataulua pidettiin haastavana. Asetusluonnoksia toivottiin nähtäviksi mahdollisimman pian.

- b. Lausuntopalautteen yleisesittely ja keskeiset havainnot

Lausuntoja on saapunut 207 kpl. Yhteenvedon laatiminen on työn alla. Palautetta tuli laajasti yhteiskunnan eri tahoilta ja eri näkökulmista.

Luonnonsuojelulain uudistamista pidettiin lausunnoissa pääsääntöisesti tarpeellisena ja tärkeänä; yleisesti lain rakennetta pidettiin hyvänä ja sääntelyn katsottiin selkeytyvän; lausunnoista välittyi huoli monimuotoisuuden tilasta; hallinnon resurssien vahvistaminen nousi selkeästi esille; useat ehdotukset saivat laajaa kannatusta, mutta osa myös vastustusta. Tavoitetasoa pidettiin sekä liian vaatimattomana, sopivana että liian tiukkana.

Lausuntopalautteessa hyvänä koettiin mm. tieteen vahva rooli valmistelussa, aito pyrkimys monimuotoisuuden turvaamiseen, viranomaisten roolin selkeyttäminen, luontotyyppien suojelun vahvistaminen, yleiset periaatteet, ilmastonmuutoksen huomiointi, luonnonsuojelusuunnittelu, tiedonhallinta sekä ekologinen kompensatio.

Lausunnoissa nostettiin esiin myös täydennystarpeita ja osin puutteita. Näitä olivat mm. taloudellisten vaikutusten arviointi, yleiset periaatteet, luontotyyppien suojelun uudet välineet (erit. huomioonotto), ekologinen kompensatio (erityisesti velvoittava osuus) ja muutoksenhaun vahvistaminen (osin). Osa luvuista jäi suhteellisen vähille kommentteille, mm. viranomaiset, maisemansuojelu, suojelun ja hoidon tuki, Natura 2000 ja luonnonsuojelusuunnittelu.

Luonnonsuojelulain tavoitteiden saavuttamisen osalta lausuntopalautteesta nousi esiin seuraavia näkemyksiä: Laissa on monia hyviä uudistuksia, jotka perustuvat modernin lainsäädännön vaatimukseen sekä ajantasaiseen tieteelliseen tutkimukseen. Toisaalta uudistus tarjoaa verrattain vähän uusia luonnon monimuotoisuuden vähenemistä hidastavia keinoja. Pelkkä tavoitteiden asettaminen tai niiden avaaminen hallituksen esityksessä ei riitä, vaan niiden toteuttamiseksi tarvitaan riittävän vahvat säädökset. Lausunnoissa esitettiin myös näkemyksiä siitä, ettei lakiehdotus vastaa sille asetettuihin tavoitteisiin, vaan päinvastoin osin heikentää tilannetta voimassa olevaan luonnonsuojelulakiin verrattuna. Lakiluonnoksen nähtiin edellyttävän vielä jatkovalmistelua ja selkeyttämistä sille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Selkeä lausuntopalautteen viesti oli myös se, että lain tavoitteiden

saavuttaminen on riippuvainen siitä, kuinka hyvin siinä määrätty tehtävät resursoidaan ja hallinnollisen työn määrä tulee kasvamaan.

4. HE:n lukukohtainen käsittely (I)

a. Keskeiset havainnot ja muutostarpeet (luvut 2 – 5, 10 ja 12)

Pasi Kallio esitteli lukukohtaisesti esitettyjä muutoksia yleisellä tasolla. Yleiset huomiot ja kommentit on lähetetty kirjallisesti työryhmälle etukäteen. Seuraavaan kokoukseen tuodaan yksityiskohtaisemmat muutosesitykset pykäliin ja perusteluihin.

Luku 2: Keskustelussa nousi esiin kestävän käytön määritelmä ja todettiin, että tätäkin käydään läpi jatkotyössä-Kunnan edistämistehtävää ja Ilmastopaneelin riippumattomuutta koskevia kirjauksia toivottiin selvennettäväksi. Todettiin, että näin yleisellä tasolla laaditussa yhteenvedossa eivät näy kaikki erilaiset ja eriävät mielipiteet. Toivottiin, että muutosesitykset merkataan selkeästi, kun materiaalia toimitetaan projektiryhmälle. Todettiin, että näin on tarkoitus toimia.

Luku 3: Valitusoikeuden yhdenmukaistaminen ilmastolain kanssa nousi esiin. Sihteeristöstä todettiin, ettei yleisiin suunnitelmiin ole perusteltua kytkeä muutoksenhakuoikeutta.

Luku 4: Todettiin, että kaiken kokoisten yritysten tulisi pystyä hyötymään tuesta, jos se valtioneuvoston päätöksentekijöiden puitteissa on mahdollista. Sihteeristöstä todettiin, että luvun sisältö vastaa pitkälti voimassa olevaa lakia (1 a luku), mutta säännöselähdotuksia pyritään vielä mahdollisuuksien mukaan täsmentämään. EU:n valtioneuvoston päätöksentekijöiden asettaa kuitenkin sääntelylle useita reunaehtoja.

Luku 5: Pasi Kallio nosti esiin Natura-alueiden poikkeuslupia koskevan käsittelyjärjestysmuutoksen, jonka mukaan valtioneuvosto ratkaisisi mahdollisen poikkeuslupahakemuksen vasta siinä vaiheessa, kun hankkeen lupaedellytykset on muutoin jo selvitetty. Käsittelyjärjestysmuutosta pidettiin keskustelussa sekä selkeyttävänä että mahdollisesti myös VN:n päätösharkintaa rajoittavana. Sihteeristö miettii vielä mahdollisia tarkennuksia perusteluihin.

Luku 10: MRL-suhdetta käydään läpi YM:n sisäisesti RYMON kanssa. FPIC menettelystä kysyttiin, mutta asiaan palataan seuraavassa kokouksessa.

Luku 12: Toivottiin, että kumulatiiviset korvaukset nostetaan omaan momenttiinsa. Esitettiin, että lunastusasiat siirrettäisiin luonnonsuojelulakiin. Eri lakien välistä tarkastelua kannatettiin ja toivottiin myös keskustelua perustuslain ympäristövastuun ja täyden korvauksen suhteesta.

5. Jälkiarvioinnin toteuttaminen

Johanna Korpi kertoi luonnonsuojelulain jälkiarvioinnista. Lainsäädännön jälkiarviointeihin on kiinnitetty yleisesti huomiota osana tietoon perustuvaa päätöksentekoa ja lainvalmistelun laadun parantamista. Valmistelun yhteydessä on syytä pohtia myös lain toimeenpanoa ja jälkiarvioinnin tarpeita. Luonnonsuojelulain osalta tähän pyritään kiinnittämään huomiota jo hallituksen esityksessä, ja pohtimaan jälkiarvioinnin teemoja. Yksi jälkiarviointia tukeva tapa on portaittainen voimaantulo tai muu vastaava kokeilu. Esimerkiksi ekologisen kompensaation säädösten voimaantulon portaisuus ja pilotointi toteuttavat osaltaan tätä ajatusta.

Projektiryhmän jäseniltä pyydettiin näkemyksiä siitä, mihin jälkiarviointia tulisi erityisesti kohdentaa. Kommenteissa nousi esiin, että taloudellisia vaikutuksia tulisi selvittää. Toisaalta taloudellisia vaikutuksia tulisi myös pohtia myös siitä näkökulmasta, mitkä kustannukset olisivat, jos toimia ei toteutettaisi. Johanna Korpi totesi, että välillisten vaikutusten arviointi on tärkeää, mutta haastavaa.

Projektiryhmän jäsenten mukaan tulisi selvittää myös viranomaisten toimivaltaa sekä esitettyjen toimivaltamuutosten toimivuutta; luonnonsuojelun hyväksyttävyyttä ja sen mahdollista kehittymistä; eri lakien yhteisvaikutuksia ja niiden mahdollisia odottamattomia vaikutuksia; ja miten hallinnolliset päätökset toteutuvat mm. huomioonottovelvollisuuden osalta ja miten ne vaikuttavat monimuotoisuuteen. Jälkiarvioinnissa voitaisiin ottaa huomioon myös luontotyyppisuojelelun toimivuus sekä luontotiedon käyttö ja käytön mahdolliset esteet.

6. Muut asiat

a. Asetusvalmistelun tilanne

Pasi Kallio kertoi asetusten yleisestä tilanteesta. Pohditaan, laaditaanko yksi vai useampi asetukset nykyisen luonnonsuojelunasetuksen pohjalta. Kokonaisuutta käydään läpi sihteeristössä. Kaikkien lain asetusten anto- ja voimaantulo-osien osalta ei vielä ryhdytä toimiin. Luontotyyppien määrittelyä on jo laadittu asetuksia varten ja tätä valmistellaan asiantuntijoiden toimesta. MMM:n edustaja totesi, ettei se pidä hyväksyttävänä uhanalaisten luontotyyppien säätämistä asetuksella.

7. Seuraava kokous

- a. pe 15.10.2021 klo 12 – 15
- b. Tämän lisäksi palataan mahdolliseen lisäkokoukseen.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.10.